

Bölüm 29

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ YÖNETİM SİSTEMLERİ

Prof. Dr. Mesut BAŞIBÜYÜK

29.1 Tanımlar

İş sağlığı ve güvenliği konuları günümüzde tüm Dünyada çok önemli olan konuların başında gelmektedir. Ortaya çıkan kazaların sonucunda meydana gelen can ve mal kaybı gibi maddi ve manevi kayıplar sayılabilecek en önemli nedenlerin başında gelmektedir. Bu kayıpların ortaya çıkardığı ekonomik tablonun yükü ise hem kuruluşlar ve hemde ülkeler açısından taşınması ağır bir yüküdür. Dolayısıyla iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili ortaya çıkabilecek sorunların çözümünde sistematik bir yaklaşım sergilendiğinde ve iş sağlığı ve güvenliği konularının bir yönetim sistemi mantığıyla ele alındığında ortaya çıkan sonuçlar çok daha tatminkar olmaktadır.

Temelde, ISO 9001’de dahil olmak üzere pek çok yönetim sistemi, kuruluşların yapısını daha güçlü hale getirmek, dinamizmini ve rekabet gücünü arttırmak gibi pek çok olumlu katkıları bulunmaktadır. Bu nedenle tüm Dünyada uzun yıllardır değişik yönetim sistemleri değişik kurum ve kuruluşlarda başarıyla uygulanmaktadır. İş sağlığı ve güvenliği konularında diğer kalite yönetim sistemleri yaygın uygulanan yönetim sistemlerinden birisidir. İş sağlığı ve güvenliği konuları ile ayrıca bunlara yönelik olarak hazırlanmış olan yasalar, yönetmelikler ve her türlü yasal düzenlemelerin gereklerini yerine getirmek ve bunlara uymak, işverenlerin hem sorumluluğu ve hemde görevidir. İşveren kendi kuruluşunda iş sağlığı ve güvenliği konularında güçlü bir kararlılık ve liderlik sergilemelidir. İşveren ayrıca iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemini oluşturmak içinde gerekli altyapıyı hazırlamalı, uygun düzenlemeleri gerçekleştirmelidir.

İş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemlerinin ana bileşenleri aşağıda verilmektedir. Burada verilen temel ilkeler tüm kalite sistemlerinin de temelini oluşturmaktadır. Bunlar; yönetim politikası (İSG politikası), planlama, uygulama, geliştirme ve uygulamadır. Bunların yanında denetim ve sürekli iyileştirme benzer şekilde tüm kalite yönetim sistemlerinin önemli bileşenlerindedir. Aşağıda bu yönetim sistemleri ile ilgili bazı tanımlamalar verilmektedir.

Kalitenin Tanımı: Kalite, bir ürün veya hizmetin belirlenen veya olabilecek ihtiyaçları karşılama kabiliyetine dayanan özelliklerin toplamıdır.

Yönetim Sistemi: Politika ve hedefleri oluşturma ve bu hedefleri başarma sistemi.

tenmeyen olay.

Tehlike: Güvensiz hareket ve ortam koşullarından kaynaklanan ve risk taşıyan her durum bir tehlikedir. Yangın, yüksekten düşme, elektrik çarpması.

Zarar: İnsanların yaralanması, hastalanması, malın, çalışılan yerin zarar görmesi veya bunların birlikte gerçekleşmesine neden olabilecek potansiyel kaynak ve durum.

İş Sağlığı ve Güvenliği: Çalışanların, geçici işçilerin, müteahhid personelin, ziyaretçilerin ve çalışma alanındaki diğer insanların refahını etkileyen faktörler ve şartlar.

İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi: Kuruluşun faaliyetleri ile ilgili İSG riskleri yönetimin kolaylaştıran, tüm yönetim sisteminin bir parçasıdır. Bu kuruluş yapısını, faaliyet planlarını, sorumlulukları, deneyimleri, prosesleri, prosedürleri ve kuruluşun İSG politikasının geliştirilmesi, uygulanması, iyileştirilmesi, başarılması, gözden geçirilmesi ve sürdürülmesi için kaynakları kapsar.

Kaynaklar

1. ILO Guidelines on occupational safety and health management systems, ILO-OSH 2001 Geneva, International Labour Office, 2001.
2. ISO. Org; ISO 45000 Briefing Notes, Occupational health and safety Geneva, 2015.
3. T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü; “Türkiye’de İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Koşullarının İyileştirilmesi Projesi kapsamında hazırlanan “Avrupa Birliği’nin İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri İyi Uygulamaları” 2012.
4. TSE, OHSAS 18001, OHSAS HEALTH & SAFETY STANDARDS <http://www.ohsas-18001-occupational-health-and-safety.com>, Alıntı: 09.05.2016.